

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 0651-11/12-7/2
Ljubljana, 14. 10. 2013

Osnutek

Z A P I S N I K

7. seje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport,
ki je bila v sredo, 25. septembra 2013, ob 12.00 uri, v sobi 209 na Šubičevi 4, Ljubljana.

Prisotni:

- predsednik: dr. Zoran Božič
- člani: Mitja Bervar, Rajko Fajt, dr. Janvit Golob, Tomaž Horvat, Mirko Kozelj, dr. Radovan Stanislav Pejovnik, Bojan Kekec (nadomest. član) in Metod Ropret.

Odsotna: Janko Požeznik in Branimir Štrukelj.

Ostali prisotni:

- Aljoš Pertinač, Katja Dovžak, Elvira Šušmelj, Mojca Miklavčič (MIZŠ), Gregor Lesjak in Aleš Črnič (MK), Alijana Šantej (Univerza za 3. Življenjsko obdobje), Andrej Sotošek (ALS), Sonja Kump (FF).

Dnevni red:

1. Predlog resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013–2020 (ReNPIO 2013-2020), EPA 1341-VI
2. Predlog zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o verski svobodi (ZVS-A) - skrajšani postopek, EPA 1422-VI
3. Potrditev zapiska 6. redne komisije

AD 1)

Predstavniki predlagatelja so predstavili strokovno podlago, izhodišča in cilje predloga resolucije. Resolucija je strateški razvojni dokument, s katero zakonodajalec določa javni interes in opredeli nacionalno politiko izobraževanja odraslih. Resolucija je tudi podlaga za načrtovanje letnih programov izobraževanja odraslih, ki jih sprejema Vlada. Resolucija je sistemski instrument, ki ga določa Zakon o izobraževanju odraslih, in sledi nacionalni politiki vseživljenjskega izobraževanja in razvoju potencialov človeških virov. Resolucija na podlagi analize prejšnje resolucije za obdobje 2005-2010, ocene trenutnega stanja in mednarodnih primerjav opredeljuje cilje, predmetna področja ter način financiranja izobraževanja, izpopolnjevanja, usposabljanja in učenja oseb, ki so izpolnile osnovnošolsko obveznost. Glede pridobivanja javnoveljavne izobrazbe se omejuje na izobraževanje odraslih po programih osnovnošolskega, poklicnega, srednjega strokovnega, gimnazijskega in, kot novost, višješolskega izobraževanja.

Dokument je nastal s strokovno podporo posebne delovne skupine, ki so jo sestavljali predstavniki strokovne in akademske javnosti, delodajalcev, in z medresorskim usklajevanjem. Široka vključenost različnih deležnikov in medresorsko usklajevanje pri pripravi predloga resolucije odražata povečano skrb države za kakovostno podlago pri uveljavljanju splošne izobraženosti prebivalstva. Obdobje resolucije sovпада z večletnim finančnim okvirom EU za obdobje 2014-

2020, saj Vlada pri načrtovanju letnih programov izobraževanja računa tudi oziroma predvsem na sredstva iz Evropskega socialnega sklada.

Predstavniki strokovne javnosti so izpostavili, da bi resolucijo veljalo nadgraditi s poudarjeno vlogo nevladnih organizacij s področja izobraževanja odraslih, z opredeljenimi standardi in normativi glede kakovosti izobraževalnih programov in s poudarjenim pomenom svobodne izbire neformalnega izobraževanja.

Predstavniki tako predlagatelja predloga resolucije kot strokovne javnosti ter člani komisije so se strinjali, da je splošna izobraženost prebivalstva temelj za uspešno družbo in ekonomski razvoj. Vendar pa ugotavljajo, da se zmanjšuje ugled splošnega izobraževanja in je osnovno znanje prešibko, saj se bolj poudarja specializirano znanje, čeprav bodo vedno hitrejša družbene spremembe, zahteve novih tehnologij in različne gospodarske priložnosti, zahtevale prilagodljive kadre, ki se bodo sposobni v najkrajšem času z znanji in veščinami prilagoditi novim razmeram.

Komisija je podprla predlog resolucije, vendar opozorila na premajhno ambicioznost resolucije, ker premalo poudarja pomen stalnega izobraževanja ob vedno večji tendenci izobraževanja za življenje in ne za poklic. Resolucija ne vključuje zadovoljivega obsega vsebin in vrste ciljev neformalnega izobraževanja ter premalo upošteva potrebo po spreminjajočem se nacionalnem ogrodju poklicnih kvalifikacij. Komisija je izpostavila nujnost prilagajanja nacionalne izobraževalne politike novim razmeram, v katerih bo splošna izobrazba s poudarkom na interdisciplinarnosti in razvijanjem različnih kompetenc temeljni pogoj za vsesplošni razvoj družbe, vključujoč pomen državljske participacije tako na lokalni kot na državni ravni. Obenem bi morala resolucija vključevati tudi instrumente za spodbujanje in promocijo koristnosti izobraževanja v vseh obdobjih življenja.

Komisija je opozorila na premajhno pozornost izobraževanju ranljivih skupin prebivalstva, med katere poleg brezposelnih spadajo tudi zaposleni z nizkimi plačami, in pa na problem dostopnosti formalnega in neformalnega izobraževanja odraslih na lokalni ravni. Pri oblikovanju programa izobraževanja je potrebno upoštevati tudi posebnosti lokalnih okolij, na eni strani njihove razvojne prednosti in na drugi pomanjkljivost infrastrukture za izvajanje izobraževalnih programov.

Komisija je zato podprla pripravljenost Vlade, da se bo v letnih programih izobraževanja odraslih prizadevala za optimalno uresničevanje ciljev resolucije, da bo pri načrtovanju izobraževalnih programov upoštevala pripombe strokovne in laične javnosti, da bo v sodelovanju z drugimi deležniki, odgovornih za razvijanje kompetenc odraslih pri ohranjanju zaposljivosti in osveščanju o možnostih pri dostopanju do delovnih mest posebno pozornost namenila tudi animaciji pri vstopanju v izobraževalni proces oziroma njegovemu nadaljevanju in da bo v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi razvijala izobraževalno infrastrukturno mrežo čim bližje ljudem.

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije dr. Zoran Božič.

AD 2)

Predlog zakona na novo opredeljuje pogoje za registracijo cerkve in drugih verskih skupnosti. Predlog zakona naj bi odpravil pravno praznino in smiselno uredil pogoje za registracijo in se s tem uskladi z odločbo Ustavnega sodišča. Ustavno sodišče je z odločbo 15. 4. 2010 razveljavilo prvi odstavek 13. člena, ki je kot pogoj za registracijo verske skupnosti določal najmanj 100 polnoletnih članov in delovanje v Republiki Sloveniji najmanj zadnjih deset let. Zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Zakona o verski svobodi (Ur.l. RS, št. 14/2007, Ur.l. RS, št. 46/2010, Odl.US: U-I-92/07-23, 40/2012-ZUJF) je na svoji 52. seji 21. 3. 2007 sprejel Državni svet, potem ko je Državni zbor po odložilnem vetu Državnega sveta ponovno potrdil zakon.

Komisija je ugotavila, da je Ustavno sodišče z razveljavitvijo 1. odstavka 13. člena zakona zakonodajalcu omogočilo, da sprejme ustavno skladno ureditev meril za registracijo, ki je nujna zaradi uresničevanja človekove pravice verskih skupnosti do pridobitve pravne osebnosti kot integralnega dela svobodnega delovanja verskih skupnosti v okviru svobode združevanja. Od

učinkovanja posameznega pogoja za registracijo in uresničevanja te človekove pravice pa je odvisno, ali še pomeni urejanje načina njenega uresničevanja ali je to že poseg vanjo.

Predlog zakona uvaja pogoj najmanj desetih polnoletnih članov za registracijo cerkve ali druge verske skupnosti. Ustavno sodišče sicer dopušča določitev najmanjšega števila kot načina za uresničevanje navedene človekove pravice, vendar zelo visok prag že pomeni poseg vanjo, ki pa je ustavno dopusten le, če prestande t. i. strogi test sorazmernosti. Vendar pa je treba presoditi tudi, ali obstajajo razumni razlogi, na podlagi katerih bi bilo svobodno versko združevanje v obliki pravnega subjekta odvisno od pogoja števila članstva, ki bi bilo višje od pogojev pri drugih, splošnejših združevalnih oblikah.

Komisija je ugotovila, da Ustavno sodišče sugerira, da bi za uresničevanje posebnih pravic bila primerna tudi npr. dvostopenjska registracija: osnovna stopnja bi omogočila pridobitev pravne osebnosti, višja stopnja, ki bi torej terjala izpolnjevanje določenih dodatnih kriterijev, pa tudi pridobitev dodatnih pravic. Opozorila je, da mora zakonodajalec posebej upoštevati načelo nevtralnosti in načelo enakopravnosti verskih skupnosti tudi pri presoji, kateri so razumni in stvarno upravičeni kriteriji pri razlikovanju med verskimi skupnostmi, ki so lahko upravičene do pridobitve posebnih pravic oziroma do višje stopnje pri registraciji, in tistimi, ki niso.

Komisija je ugotovila, da predlagatelj zakona številčnega pogojevanja na najmanj deset polnoletnih članov za versko skupnost ne utemeljuje dovolj argumentirano oziroma ravna povsem arbitrarno, in opozarja, da se obenem sam zaveda, da je težko zagovarjati primernost kateregakoli števila, ki je večje od števila tri oziroma od prvega števila, ki že odraža skupino.

Komisija je ugotovila, da Republika Slovenija do leta 2007 ni poznala številčnega praga za registracijo verske skupnosti. Ob predlaganem številčnem pragu za registracijo verske skupnosti pa komisija opozarja, da velja upoštevati njihovo enakopravno primerljivost z društvi in zadrugami kot pravnimi osebami, ki za svojo ustanovitev kot pravne osebe potrebujejo najmanj tri člane.

Komisija je tudi opozorila na problem veljavnosti zakona za nazaj, saj naj bi se po predlaganem 3. členu postopek, uveden pred veljavnostjo novega zakona, končal pod novimi pogoji, ker naj bi bil postopek registracije po sprejeti odločbi Ustavnega sodišča nedorečen. Komisija upošteva 155. člen Ustave meni, da ni posebnega razloga za povratno učinkovanje nove zakonske rešitve, saj tega ne zahteva javna korist, hkrati pa se posega v pridobljeno pravico združevanja na podlagi svobode verskega prepričanja (41. člen Ustave). Zakon namreč ne podeljuje omenjene pravice, ampak predpisuje način njenega uresničevanja oziroma možnost uveljavljanja (15. člen Ustave). Veljavni zakon sicer ne določa natančnega števila članstva za registracijo, vendar je mogoče razumeti namen samega zakona, ki govori o verski skupnosti. Veljavni zakon namreč že sedaj omogoča registracijo verske skupnosti kot pravnega subjekta, saj pojem skupnosti že sam po sebi pomeni, da gre za skupino ljudi, večjo od števila dve.

Komisija je na podlagi svojih zgoraj obrazloženih ugotovitev oblikovala konkretno pripombo k predlogu zakona in matičnemu Odboru za kulturo predlaga, da jo povzame kot svoj amandma:

- v 1. členu se besedilo v prvem odstavku 13. člena "*če ima najmanj deset polnoletnih članov*" nadomesti z besedilom "*če ima najmanj tri polnoletne člane*".

Komisija predlaga, da se v nadaljevanju zakonodajnega postopka:

- ponovno preveri ustreznost rešitve v 3. členu predlaganega zakona glede na 155. člen Ustave (prepoved povratne veljave pravnih aktov) in
- kot alternativno predvidi dvostopenjsko rešitev uresničevanja osnovne ustavne pravice: osnovna stopnja bi verskim skupnostim omogočila pridobitev pravne subjektivitete, višja stopnja, ki bi zahtevala izpolnjevanje zakonsko določenih dodatnih kriterijev, pa tudi pridobitev dodatnih pravic.

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije dr. Zoran Božič.

Damijana Zelnik, l.r.
sekretarka

Dr. Zoran Božič, l.r.
predsednik